

Nr 114.

Av fröken **Hesselgren** och herr **Karlsson, Gottfrid**,
om utredning rörande anordnande av längre utbildnings-
kurser för kvinnliga ladugårdsförmän och svinskötare.

I en föregående år i denna kammare väckt motion n:o 172 hemställdes, att riksdagen ville hos Kungl. Maj:t anhålla om sådan ändring av reglementet för kurser för ladugårdsförmän och svinskötare, att dessa kurser bliva på enahanda sätt öppna för kvinnor.

Utskottet avslog visserligen motionen under påpekande av att det ansåg dessa längre kurser vara förenade med för ansträngande kroppsarbete för kvinnor och förmenade, att den i Norrland och Dalarna använda typen av korta särskilt för kvinnor ordnade kurser vore den enda lämpliga formen för dylik utbildning. Utskottet säger sig emellertid ej vara berett att fatta bestämd ståndpunkt vare sig till motionens förslag eller till behovet av en eventuell utökning av de korta kursernas antal och fortsätter med att säga, att utskottet dock utginge från »att Kungl. Maj:t skulle ägna denna fråga sin uppmärksamhet samt vidtaga de åtgärder, vartill omständigheterna befinnas böra föranleda».

Av årets kungl. prop., XI huvudtiteln, punkt 16 framgår att Kungl. Maj:t till sakkunnige »för utredning av spörsmålet om bättre ordnande av den lägre lantbruksundervisningen», remitterat en skrivelse från Stockholms läns och stads hushållningssällskaps förvaltningsutskott, i vilken hemställes om ökat antal utbildningskurser för ladugårdsskötare. I denna skrivelse framhålles även betydelsen av att till detta arbetsområde indraga kvinnlig arbetskraft. Men då hushållningssällskapet härvidlag endast talar om den för Norrland och Dalarna använda typen av korta, för kvinnor speciellt ordnade kurser och jag ej av kungl. prop. uttalanden kan finna, att det i min motion framförda kravet på att även kvinnor skola beredas möjlighet till den längre utbildningen för ladugårdsförmän och svinskötare, har jag ansett mig än en gång böra föra denna fråga inför riksdagen.

Jag känner mig härvidlag styrkt av det resonemang, som framföres i ovannämnda skrivelse från Stockholms läns och stads hushållningssällskap. Hushållningssällskapet framhåller nämligen, att man ej kan räkna med, att behovet av utbildade ladugårdsskötare skall kunna täckas endast med manlig arbetskraft och att man i likhet med Finland borde söka att

på detta område draga in även den kvinnliga arbetskraften. De erfarenheter man haft från Finland skulle enligt hushållningssällskapet vara så goda, att de manade till efterföljd. Det förefaller mig emellertid underligt, att hushållningssällskapet med detta resonemang som utgångspunkt stannar vid förordandet av de korta norrländska kurserna, då man i Finland genomgående gått in för en grundlig utbildning just av kvinnorna. Där finnas nu, så vitt jag har mig bekant, 10 två-åriga skolor för kvinnliga ladugårdsskötare samt 2 för manliga. Dessutom finnas 34 ett-åriga skolor samt 14 utbildningskurser, som äro så ordnade, att elev skall genomgå ett-årig praktisk skola eller ha ett års ladugårdspraktik samt därpå 5 månaders teoretisk utbildning.

Det är helt säkert denna grundliga och praktiska utbildning Finland har att tacka för sina goda erfarenheter av kvinnlig arbetskraft på ladugårdsskötselns område, men så har man också därmed öppnat möjligheterna för de dugligaste kvinnorna att stiga till förmansställning och få åtaga sig självständiga uppgifter på detta område, och så har även med framgång skett.

Att även svenska kvinnor både orka och kunna med gott resultat såsom förmän sköta stora ladugårdar och genomgå en för detta ändamål fullgod praktisk utbildning har utprovats vid en privat skola på Fogelstad gård i Södermanland, där under flera år sådan utbildning försiggått och där senast under 1928 8 elever utbildats efter precis samma kursplan, som är fastställd för de manliga skolorna. En ladugård på c:a 150 kor har även därstädes under flera år och med utmärkt ekonomiskt resultat skötts av en kvinnlig förman, som också har tillsyn över 3 andra ladugårdar med besättningar på resp. 50, 75, 100 djur och vid vilka även kvinnliga förmän, f. d. elever vid skolan, äro anställda. Samtliga ladugårdar ha skötts med gott ekonomiskt resultat. Eleverna från skolan ha också varit begärliga för andra ladugårdar, och skolan får ofta mottaga förfrågningar om den kan skaffa kvinnliga förmän och ladugårdsskötare.

Det har framhållits, att det skulle medföra svårigheter att mottaga kvinnliga elever vid de manliga skolorna. Det är emellertid ej nödvändigt, då praktiken ju kunde ske vid särskilda för kvinnliga elever utsedda ladugårdar och den teoretiska undervisningen förläggas till Rimforsa, Brogård eller annan kvinnlig lanthushållsskola eller ock i samband med annan kvinnlig skola. Huvudsaken är, att det blir möjligt för kvinnliga såväl som för manliga elever att erhålla stipendier, utan vilket det för många kanske mycket dugande och lämpliga krafter är omöjligt att kosta på sig en dylik kurs, samt att de ladugårdar, som mottaga kvinnliga elever, få samma ekonomiska stöd som de, vilka åtaga sig den manliga utbildningen.

I en tid då det talas så mycket om den betryckta jordbruksnäringen synes det mig, att man bör försöka varje utväg, som kan höja dess pro-

duktionskraft, och det förefaller mig, som om det vore ett statsintresse att söka leda in den kvinnliga arbetskraften på ett område, där säkert den speciellt kvinnliga egenskapen att ha intresse och omvårdnad för levande varelser kan göra sig gällande och där man torde kunna säga, att kvinnor just på grund härav böra vara ännu mer skickade än männen att åstadkomma för jordbruksnäringen goda resultat. Här är ej heller fråga om att intränga på en redan överfull bana utan snarare att åstadkomma ett välbehövt tillskott av arbetskraft.

På grund av vad som ovan anförts tillåta vi oss att yrka,

att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att Kungl. Maj:t ville till sakkunniga för den lägre lantbruksundervisningens ordnande hänskjuta frågan om ordnandet även för kvinnor av sådana längre kurser för ladugårdsförmän och svinskötare, som redan finnas för män.

Stockholm den 21 januari 1929.

Kerstin Hesselgren.

Gottfr. Karlsson.
